

NOWINY Z INFLANT,

O szczęśliwvey porażce, ktora sie
stała nad Károlusem Książęciem
Sudermánskim, przez le° M. Pá-
ná Ianá Károlá Chotkievviczá,
nayvvyszszego Hetmáná W.X.L.
Dniá 27. Septemb: vv dzien S.
Stànislávva, Roku 1605.

W Krákovie/

W Drukárni Mikoláia Szárffenbergerá/ Roku
Pán/kiego 1605.

1965 K 769/31

Ake. 131/65

XVII. 3. 52 43

Novviny z Inflant.

O w ciągnieniu Károlusa Sudermánskie^o Kiazes
cia z woyski swemi tymi czasy w ziemie Inflant/ka
y o zwycięstwie nád nim / za błogosławieństwem
Bożym szczęściem J. K. M. Pána nášego / dzielna
sprawa J. M. Pána Károla Chodkiewicza / Stá-
rosty Smudzkie^o / Hetmána nawyższego W. X. Lit-
á meżna reka cnego Rycerstwa Koronnego / y W.
X. Litewsk. dnia 27. Septemb: w dzień S. Stá-
nisláwa / Roku P. 1605. pod Kiercholmem.

Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo
sit gloria.

 A podesściem w okrećciach Mánsseltá Hetmána
Károlusowego ze czterma tysiacmi ludzi pod **Dy-
námunt** J. M. Pan Herman ná ten czas bedac
z woyskiem J. K. M. pod **Derptem** / á chcac dać
odsieć predka Dynámuntowi / przebravszy sie wa-
lekce / oboz zostáwíl pod Derptem / á sám siedl do-
syc śpiepiune tu Dynámuntowi / miałac z soba trzy tysiacce y cztery
sta człowieká. Przyšedşy pod **Wolmierz** / dosta go wiadomość
przez śpiegi / że Linderzon drugi Hetman Károlusow z piácia tys-
siecy woyská idzie od Rewlá tu posiłku Mánsseltowi / záczyym Je^o
M. Pan Hetman co miał isc tu Dynámuntowi / obrocił sie tu **Seli-
nu** / chcac zaść droge Linderzonowi / y z nim sie pierwcey rosprawić
miaby sie do kupy ściagneli. Zdarzył Pan Bog / zasiedl go v **Sitiel**
Mozzy / miedzy **Selinem** á **Pernáwa** / zoeżyvşy sie / **spráwili woys-
ká** náprzeciw sobie / W **hárcách** / zdarzáło sie náşym / do dwu set
człowieká wrwali : Co vpátruiać Linderzon / niechćiał zwiescć bi-
troys

Nowiny z Inflant.

twy/ ale zwodził ludzkie pod Sittiel Moyza z pola wżad do sposobnego miejsca y swych fartelow. **Interim** przyšla wiadomość perona Pánu Hetmánowi/ że sam K. Karolus y K. Lindeburskie z piacią tysięcy woyska prawie iakoby sie wynurzyli z morza pod Pernawa/ Je^o M. Pan Hetman nie mogąc z onego miejsca Linderzoną wyciągnąć do bitwy / już to y podiezdżaniem pod woyska jego/ y obsyłaniem przez Trebaczę aby stawił pole / powrócił pod Selin. K. Karolus zshedży sie z Linderzonem/ pośedł nad morzem ku Salc Moyzy/ y tam stanał. Pan Hetman opatrzywszy Selin/ brał sie też ku Rydze / aby y Ryżany dobra nadzieia wtwierdził/ y zwołał bitwę/ ażby pozitek iaki z Litwy nastąpił/ niechcąc sie/ pozaby mogło bydz wdawać ad extrema / stanał pod Wolmierzem. K. Karolus dostawszy iednego z naszych/ który mu wmiat o małości woyska naszego dobra sprawę dać/ praesumuiac o swej potędze/ brał sie ku naszym/ o których jego zamyslech gdy wiadomość J. M. Pána Hetmána dostał/ folguiac y sposobność miejsca do bitwy (gdyż woysku naszemu iedzie dogadzaiać polą wpacrować było trzeba) y temu żeby wżdy z nieporównanym woyskiem bezdac/ mógł takich stratogemmata zżyć / przeprawił sie przez Gázwia/ chcąc szczęścia probować na przeprawie/ iesliby nieprzyiaciel zánim następował/ stanał pod **Kiesia** w polu okop wczymil dosyć obronny/ y zamtad chciał bitwę zwiesć/ tamże czekał cały tydzień/ ale Suderman iż w woyska swego piechocie naywietfsa nadzieie pokładał / z ląssow w polą wyrwieść ludzi niechciał: tak zaś nasz robur woyska iedzie swej/ czuiac ciasne y lesne miejsce / nie nastart. K. Karolus odmienił swoje intentum/ ruszywszy sie od Salc Moyze pośedł pod Ryge/ chcąc sie ziać z Mänsfelttem/ y naszemu woysku zaśc od Rygi/ ze wsytskim woyskiem swym sie skupiwszy. J. M. Pan Hetman ruszył sie też od Kiesi/ pośedł iako naprościey ku Dzwini/ inż nie do Rygi/ ale ku **Jkielowi** powyż Rygi kłkamil tam stanał nad Dzwina. K. Karolus zshedży sie z Mänsfelttem mając woyska czternaście tysięcy/ wietfsa część cudzoziemskiego/

których

Ktorych za Odonowa/przesł^o Książa Moskiewsk: praktyka/otus
cha y posilkem/wielka summa priedzzy/ nad zwyżay wiecey za
diagial: nastąpił na woysko nasze pod Kiercholmem rano 27 Septe
sprawił swe woysko dosyć daleko od naszego przez wielkie y rowne
pole po pagorkach/ dogadziac piechocie swey. Nasze też woysko
sprawił J. M. Pan Hetman nad Dzwina. A w tym K. J. M.
Kurland/ie Fryderyk przyszedł z Kurlandyey ze trzema tys ludz
swoych na wybor dobrych Kątarow Slachcicow Kurlandskich/
widzac z obu stron przez Dzwine woyska vskytowane/ chcac y wro
dzoney cności dogodzić/ dzielność w meztwie y wiara swa Krolo
wi J. M. Panu swemu/ y K. P. oświadeżyć/ prawie z odwaje
niem zdrowia/ puscil sie na druga strone w plaw/ w posilek woys
ku naszemu/ Pan Bog prawie cudowna rzecz wkazal/ że przez tak
wielka y nie przebrodna rzeka/ trafił na brod przedtym nikomu
niemiadomy/ y bez szkody do woyska przebył. A w tym hárcewali
sie nasi z nieprzyacielem/ y zdarzalo sie im. Trwały hárce aż ku
południowi. Je^o M. Pan Hetman zwłoke bitwy niebespieczna
z nieprzyacielem potężnym wpatrzywszy/ iuz też prawie widzac/ że
extrema wyciskaly to na nim/ aby bitwa zwiódł/ chcac nieprzya
ciela w pole z tego fortelow wyciagnac/ kazal znieść hárcewniki
swoie nagle/ y z poplochom pod woysko swoich wprzod ostrzegsy/
wzial zartym nieprzyaciel serce/ wyszedł z onych swoich fortelow za
nimi w rowne pole/ y daleko od swego mieysca/ w swym porzad
ku dzialek polnych mairac iedennascie/ ktore naprzod przed swym
woyskiem vskytowanym puscil/ za nimi na czoło vskytował pie
ch ote/ wszystkie z muskietami spiskami iem potężnie przod osia
dziwszy/ po lewey stronie miassy vff Kątarow/ ktorzy za podkás
nem sie naszych/ mieli zachodzić od Dzwiny w tył woysku nasze
mu/ postawil po prawey stronie mnieysza część Kątarow/ a ostia
tek ezdy na pozad w posilki obrocił. Je^o M. Pan Hetman vsk
ytował woysko swe na trzy polki z pierwszymi posilkami: Swoy
pulk postawil na czoło/ mairac w nim ledwie nie przednie ludzic/
y Książa

Nowiny z Inflant.

y Książcia Je^o M. Kurlandkiego tamże byli. Upatrował to/ że
 za potrzebny podkaniem pierwszym/ y swoim sercá dodać/ y nie
 przyiacielowi stracić ie mogł. Prawy pułk zlecił Je^o M. Pánu
 Janowi Sapieże/ rozkazawşy/ aby ná te Ráytáry ktorzy w wielo-
 kim vsie po lewey stronie w woysku nieprzyiacielskim stali/ miał
 pilne oko. Lewy rog zlecił Pánu Dambrowie; Wiátr był pobo-
 żny od Morza/ ktory obiemá woyskom iednáko służył/ iednák
 Sápá swego záżył go dobrze Je^o M. Pan Hetman zá láská mile-
 go Boga/ ktory Rycerstwu meştwá/ á wodził radę do sercá po-
 dá ie. Záтым ták stánawşy; przemowa przeraźliwa Rycerstwo
 w ochotę y powinność oddania cności y słáwie obroku wzbudziw-
 şy/ nieprzyiacielskiego lubo woyská wielkość/ ále záś niespráwies-
 dliwość przeciw Bogu y Pánu swemu dostátecznie przelożywşy /
 niebespieczeństwo z przegráney bitwy (słrzej Boże) do vsčia ká-
 żdemu wkazawşy/ w samym tylko Pánu Bogu/ á potym w me-
 żney rece nádzíete polożywşy/ kázáł z dział swoich do woyská nie-
 przyiacielskiego vderzyć. Záтым káždy z nich wziawşy nachwale-
 queysze imie JEZUS w serce y w vsťá swe / chorągwi swey ná-
 przód trzymá sły kom/ktore Je^o M. Pan Wincenty Woyná Poru-
 czyné Je^o M. Pána Hetmánow przywodził / potkác sie rozkázáł/
 puscíwşy ludzie Książcia J. M. Kurlándskiego w posilek / sam
 Książe Je^o M przy boku J. M. Pána Hetmánowym y támi y sám/
 gdzie tego potrzeba wkazowála/ nárazáiac sie spólnie obá broni y
 rece swe krwá nieprzyiacielská záfarbowáli. Napáli ná spísmiki/
 bómieży nie mogło bydy/ przelomili nieprzyiaciela/ nie bez škó-
 dy swey. Kázáł sie potym potkác Pánu Dambrowie z polkiem iez-
 goz lewego rogu/ ten zá rozkázaniem Hetmánskim vsedşy wiátr
 nie przyiacielowi słabşym mieyscem z boku/ woysko nieprzyiaciela
 sły polkiem swym przegnał. Ten záś vff miazşy Ráytárow/ kto-
 ry po lewey rece stáł w woysku Károlusowym/ według informác-
 ey tego/ podobnádo iáko to wíec bywa/ w kurláwie nie mogác dya-
 rzec komu sie do zwycięstwa náchyla/ rozumiéiac o swych dobrze/
 puscáli

Nowiny z Inflant.

puścili się ku Dźwinie / chcąc zachodzić naszym w tył / którzy w
bitwie byli / przyšli na pułk Je^o M. Pána Sapięhy / który stał na
prawym rogu / sparli ich potężnie. A tu już nieprzyjacieli strach
nie wchodzić począł. Na dwu przeprawach poprawiali się Rąs-
tówie / ale y to nie pomogło. W samym poboju legło do
dziewięć tysięcy żołnierzy / oprocz tych co w pogoni / y tych co w
Kurlandey / w Milgrasiey / y na innych miejscach z pogromu w-
chodzących bito. Tamże y Książę Lindemburskie na placu zabity
został / y Linderzon Hetman K. Karolusa. O Mąnsfelcie / żywi
czy zginął / ięseże nie wiedza / gdyż ieden twierdził / który po potrze-
bie z okretow przedał się do naszych / że go widział uciekając / barzo
rannego nad rzeką Gąwialezacego. Więźniow znacznych do kil-
ku set naszych dostali. Chorągwi sześćdziesiąt wzięli. Działek pola-
nych iedennastu odiełi. Oboz zabrali. Sam Karolus / który prze-
ciw sprawiedliwości y Pánu swemu broń podniósł / sprawiedli-
wym dekretem Bozym / ranny ledwie wszedł / podobno dla tego /
aby się obaczył / a za złości swe pokutował / Pan Bog go ięseże na
świecie zachował. Awo zgola za łaską y błogosławieństwem mi-
łego Boga tego woyska czternaście tysięcy / ledwie kilka set wś-
mogło / gdzie kto mogł. Z naszych do sta żołnierzy zabito / ran-
nych wiecy / koni niemało postrzelano. Miedzy innymi rannymi
mi jest w tej leżbie Je^o M. Pan Theodor Ładzki Rotmistrz Je^o
K. M. który iako w każdej potrzebie na posłudze J. K. M. y K.
P. nietylko meżna ręka y dzielnością swoją / ale też y pobudka in-
nym zawśse był / tak y teraz ku zarobieniu na sławę J. K. M. sta-
we narodu naszego / y rozszerzeniem Państw Koronnych / w tej po-
trzebie był / y krwia to swa oświadczył.

Ta wiadomość dosła J. K. M. w Krakowie w dzień Wnie-
szenia 16 Octob: w Kościele przy Mszy S. Je^o K. M. bez-
dac z nię barzo ucieszony / sam Pánu Bogu podziękowawszy / Ka-
żnódziei swemu K. Skardze kazal opowiedzieć / aby tak znaczne
zwycięstwo / które się stało za błogosławieństwem miłego Boga
na Ama

Nowiny z Inslant.

na Ambonie publikował / y ludzkie serca do oddania nabożnych
modlitw / za to Pánu Bogu sposobił. Po Mszy świętey, T E D E
V M laudamus śpiewano. Krol J. M. zátym na Ofiare chodzil
do pocátowania głowy S. Stánislawa Patrona nášes
go. Gdyż ta fortunna potrzeba dnia Przemiesienia
S. Stánislawa działa sie.

